GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunī 6 fior., pe trei lunī 3 fior.
Români şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunī 20 fr., pe trei lunī 10 francī.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţī.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorī nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 263. Duminecă, 23 Noemvre (5 Decemvre). 1886.

Braşovŭ, 22 Novembre 1886.

Oficioşii din Pesta şi din Viena ne asigurau, că la începutulŭ lunei lui Decemvre a anului curentŭ vorŭ sosi la Pesta delegaţii, pe carī îi va trimite guvernulŭ românŭ cu scopŭ de-a reîncepe negociaţiunile întrerupte pentru încheierea unui tractatŭ de comerciu între România şi monarchia nóstră. Acum ne spunŭ şi foile din România, că peste vre-o ḍece ḍile vorŭ pleca delegaţii românī la Peşta. Este dér de interesŭ pentru cetitorii noştri a cunósce disposiţiunile ce domnescŭ în sferele guvernamentale la noi şi în România în ajunulŭ nouĕlorŭ negociărī.

Părerile, de carī se conduce aḍī guvernulŭ unguresců în cestiunea încheierii tractatului comercialŭ cu România, suntŭ fără îndoiélă în modulŭ celŭ mai competentŭ esprimate în discursulŭ, ce l'a ţinutŭ ministrulŭ de comerciu contele *Szechenyi* Sâmbăta trecută inaintea alegătorilorŭ sĕi în Kaposvar. In ḍiarulŭ oficiosŭ „Nemzet“ s'a publicatŭ acestŭ discursŭ în estrasŭ, după care reproducemŭ şi noi partea privitóre la convenţiune:

»Când inainte cu ḍece anī s'a încheiatŭ convenţiunea comercială — ḍise ministrulŭ — România nu era încă recunoscută ca autonomă din partea nicī unui statŭ; Românii au primitŭ aşadér bucurosŭ convenţiunea cu cu tóte scăderile ei, căcī printrênsa se făcea primulŭ pasŭ; le-amŭ oferitŭ tocmaī atâtea avantage ca ei nouĕ şi décă ei arŭ fi condusŭ manipularea vamală cu aceeaşī sinceritate ca noi, n'ar fi fostŭ de lipsă a se mai întrerupe tractatulŭ. Ei însĕ n'au procedatŭ corectŭ şi noi amŭ trebuitŭ sĕ dorimŭ încheierea unui nou tractatŭ, la ce au consêmţitŭ şi ei, sperândŭ, că noulŭ tractatŭ va fi mai bunŭ, ca celŭ dintâiu. Esperimentulŭ într'aceea a fostŭ paralisatŭ, căcī Românii cereau multŭ mai multe avantage pentru sine, decâtŭ ne potŭ ei oferì şi este în interesulŭ nostru de a contrabalansa voinţa lorŭ. Ei doreau adecă: 1. ca comerciulŭ cu vitele între graniţele lorŭ şi ale nóstre sĕ fiă cu totulŭ liberŭ, ceea ce nicīdecum nu putemŭ sĕ concedemŭ; 2. au voit sĕ supună unorŭ anumite restricţiunī dreptulŭ naţiunei celei mai favorisate, séu arŭ fi voitŭ bucurosŭ sĕ încheiă unŭ tractatŭ, care sĕ fiă cu totulŭ deosebitŭ de tractatele încheiate cu celelalte state. *Guvernulŭ unguresců a întreruptŭ prin urmare negociările şi a declaratŭ, că nu va mai negocia cu România, până ce guvernulŭ de acolo nu se va ruga însuşī pentru închearea tractatului.* România a şi făcutŭ acésta. După o remaniare ministerială s'a reluatŭ éràşī firulŭ negociărilorŭ şi precum se vede din negociările cu guvernulŭ românescŭ, tractatulŭ va puté fi încheiatŭ în scurtŭ timpŭ pe basa echităţii pentru ambele părţī; prin urmare *suntŭ prospecte că va înceta rĕsboiulŭ vamalŭ cu România.*“

Din cuvintele de mai susŭ ale ministrului Szechenyi resultă mai întâiu că guvernulŭ unguresců a fostŭ acela, care a întreruptŭ negociările cu România, apoi că guvernulŭ românŭ a adresatŭ „rugarea“ pentru reînoirea tractatului şi în fine, că, după o remaniare ministerială în Bucurescī, s'au reînceputŭ negociările, carī promitŭ unŭ bunŭ resultatŭ.

Organele ministeriale din Pesta se grăbescŭ acum a rectifica discursulŭ ministrului Szechenyi, ḍicêndŭ că a fostŭ fórte greşitŭ reprodusŭ „mai alesŭ în partea ce privesce România“. Szechenyi n'a ḍisŭ, că Ungaria ar fi întreruptŭ astăvérà negociările, asemenea n'a ḍisŭ că România s'a „rugatŭ“, ci numai că ea a făcutŭ pasulŭ celŭ dintâiu pentru reînceperea negociaţiunilorŭ, în fine n'a vorbitŭ de feliu de o remaniare ministerială în România nicī de aceea că deja s'ar fi începutŭ negociările.

Nu voimŭ sĕ cercetămŭ décă raportulŭ anteriorŭ din „Nemzet“, orī rectificarea posterióră din „Pester Lloyd“ merită mai multă credinţă. Ajunge că fóia din urmă declară sĕrbătoresce, că „ministrulŭ Szechenyi n'a ḍisŭ nicī unŭ cuvêntŭ, care sĕ fiă de natură a vătĕma delicateţa cuvenită faţă cu guvernulŭ românŭ şi cu poporaţiunea română.“

Se pare că guvernulŭ unguresců se gândesce seriosŭ la încheierea tractatului cu România, după ce ministrulŭ Szechenyi a ḍisŭ totŭ în acelŭ discursŭ; că „décă nu va importa grâu din România, Ungaria, după cum stau aḍī lucrurile, nu va mai puté esporta decâtŭ orzŭ în străinătate.“ Mai departe că „Ungaria nu trebue sĕ se témă, că România îi va face concurenţă cu esportulŭ sĕu de vite în străinătate.“

In ceea ce privesce negociările, ministrului Szechenyi i-a scăpatŭ din gură mărturisirea, că în întrevorbirile avute cu bărbaţii de statŭ românī s'au discutatŭ, în liniamente generale celŭ puţinŭ, şi concesiunile reciproce ce-şī potŭ face ambele guverne. De acéstă părere este şi d. P. S. Aurelianŭ, în revista sa economică. D-sa ḍice, că nu este admisibilŭ ca sĕ se fi vorbitŭ numai de a reîncepe negociaţiunile, şi totodată ne arată ce feliu de concesiunī arŭ trebui sĕ se facă de-o parte şi de alta. Eată ce ḍice în privinţa acésta organulŭ d-sale „Economia Naţională:“

»După părerea nóstră România nu se póte depărta dela programulŭ economicŭ desfăşuratŭ de guvernŭ şi sancţionatŭ prin promulgarea tarifului autonomŭ şi încheierea tractatului cu Elveţia şi putemŭ ḍice cu Rusia. Nu se póte admite o combinaţiune, care ar anula întru câtva acéstă politică economică, provocată de întrega ţéră. Aşa dér basele negociaţiunilorŭ nu potŭ fi decâtŭ următórele:

a) Protecţiunea industriilorŭ române esistente, orī-care le-ar fi importanţa fabricaţiunei actuale.

b) Taxe fiscale pentr articulele pe care ţera nu le produce séu pe care nu le-ar puté produce, decâtŭ mai târḍiu, atuncī când industria ar lua órecare avêntŭ în România.

c) Inlesnirea esportului nostru de producte agricole şi de vite, prin scutire de taxe séu prin taxe reduse.

In schimbulŭ acestorŭ avantage, acordare de taxe potrivite fabricatelorŭ austro-ungare în marginele concesiunilorŭ ce ni s'ar face, luându-se de normă avantagele ce ni s'au acordatŭ şi de către alte puterī.

După câte amŭ pututŭ înţelege din ḍiarele austriace, cei dela Viena ar fi fórte dispuşī sĕ intre pe calea concesiunilorŭ; că tótă dificultatea ar fi în stăruinţa celorŭ dela Pesta, carī stăruescŭ a se dobândi o convenţiune analogă cu cea expirată.«

Aicī citéză unŭ articulŭ din „Neue fr. Presse“ dela 18 Noemvre a. c. unde se ḍice, că nu numai lă Bucurescī, ci şi la Budapesta trebue sĕ desfăşure activitate contele Kalnoky, décă este sĕ se pună capĕtŭ rĕsboiului vamalŭ cu România, apoi continuă aşa:

»Sĕ nu se crédă însĕ, că numai la Pesta trebue lucratŭ; din contra, şi la Viena este nevoe de a se desfăşura órecare activitate pentra a face sĕ se înţelegă, că pentru o seriă de fabricaţiunī, România nu póte admite decâtŭ tacse protectóre. Astfelŭ fabricanţii de încălţăminte, de haine gata, albiturī, de trăsurī, de chârtiă, de olăriă, de luminărī şi altele, trebue sĕ se deprindă cu idea, că noi, cei dela Bucurescī, suntemŭ decişī a protege asemenea fabricaţiunī, carī esistă în ţéră.

Când cei dela Viena se vorŭ convinge despre acestea; când cei dela Pesta vorŭ pricepe, că nu putemŭ a ne înţelege pre câtŭ timpŭ ni-se refusă importarea de vite, ni se cercuesce esportulŭ de cereale, ni se cere sacrificarea născêndei nóstre industrii, atuncī noi credemŭ, că ne vomŭ puté ajunge în condiţiunī ca ambele părţī sĕ o ducă cei câţī va anī câţī au mai rĕmasŭ până la espirarea Convenţiei comerciale cu Germania.

Amŭ mai dori sĕ se înţelégă odată, că despre convenţiune ca cea espirată nicī nu mai póte fi vorbă, şi ḍicemŭ acésta pentru că în multe cercurī de dincolo de Carpaţī sĕ cere cu stăruinţă ceva analogŭ cu ceea ce a esistatŭ.

Cererile României suntŭ atâtŭ de modeste şi atâtŭ de legitime, încâtŭ suntemŭ surprinşī, când vedemŭ că pressa austro-ungară îndemnă pe guvernŭ sĕ stăruéscă şi sĕ lucreze la Bucurescī. Nu este nevoe de atâta trudă pentru puţinulŭ ce reclamămŭ în favórea industriilorŭ nóstre şi a productelorŭ agricole. Insĕ tocmai fiind că ceea ce ceremŭ este puţinŭ, suntemŭ decişī a stărui pentru a ni-se acorda.

Amŭ fostŭ acusaţī de îndĕrĕtnicī; ni s'au aruncatŭ injurii nemeritate şi necuviinciόse pentru că n'amŭ voitŭ a ceda pretenţiunilorŭ esagerate ale vecinilorŭ noştri. Pare că amŭ fi singurī, pare că ceea ce amŭ cerutŭ ar fi ceva esorbitantŭ. Alţii suntŭ mai greoi decâtŭ noi. Aşa spre esemplu, Grecia la propunerile ce i s'au făcutŭ dela Viena, pentru încheerea unui tractatŭ de comerciu, a rĕspunsŭ scurtŭ şi cuprindĕtorŭ, că condiţiunile financiare şi economice ale Regatului nu'i permitŭ a încheia tractate; că din contră, tacsele actuale au sĕ fiă urcate. Ḍisŭ şi făcutŭ; n'a trecutŭ multŭ şi guvernulŭ elinŭ a ridicatŭ cu 20 la sută tacsele vamale.

Altă ţéră mică, cu consciinţă de drepturile şi nevoile sale, Elveţia, ne-a datŭ încă unŭ esemplu analogŭ. Elveţianii, vĕdêndŭ că Germania a urcatŭ prea multŭ tacsele vamale asupra productelorŭ, carī intereséză pe Elveţia nu s'au sfiitŭ a declara toţī într'unŭ glasŭ că ei nu înţelegŭ o asemenea politică vamală; că décă este vorba de ridicare de tacse, apoi şi ei, Elveţianii, vorŭ urca tacsele asupra productelorŭ din Germania. Şi pentru ca interesele lorŭ sĕ fiă bine apĕrate, au pornitŭ la Berlinŭ o companiă de specialiştī, care sĕ asiste pe ministrutŭ lorŭ în negociaţiunile cu Germania.

Apoi décă Grecia şi Elveţia îşī apĕră cu atâta demnitate şi tăriă interesele lorŭ, cum se face că numai noi amŭ fi tacsaţī de încăpăţânaţī?“

Aicī citéză earăşī unŭ articulŭ din „N. fr. Presse« în care se ḍice, că protecţioniştii din România câtŭ şi cei din Austro-Ungaria suntŭ aceia, carī au zădărnicitŭ încheierea convenţiei, apoi continuă:

»Acusaţiunea e neintemeiată, permită-ne a i-o spune ziarulŭ vienezŭ, celŭ puţinŭ întru câtŭ privesce pe protecţionistii din România. Ca protecţioniştii şi liberŭ schimbiştii din Austro-Ungaria dorescŭ ca tarifulŭ nostru vamalŭ sĕ fiă câtŭ de redusŭ, despre acésta nu ne-amŭ îndoitŭ; că cei din Ungaria dorescŭ ca sĕ nu mai trécă graniţa vitele nóstre, acésta o şcimŭ de faptŭ. Dér că protecţioniştii din România ar fi causa că nu s'a încheiatŭ tractatulŭ de comerciu, acesta nu este esactŭ. Mai întâiu noi, Românii, atâtŭ de blăjinī din firea nóstră, n'amŭ protegiatŭ nicī odată producţiunea naţională: graniţele nóstre au fostŭ deschise lumii întregī. Şi décă acum, pentru întâia óră în viéţa nóstră economică venimŭ sĕ ceremŭ ocrotirea industriei naţionale, acésta nu vrea sĕ ḍică că protecţioniştii din România au reuşitŭ sĕ şī impună voinţa lorŭ. Binevoiască a afla ḍiarulŭ vienezŭ, că ceea ce dorescŭ protecţioniştii românī este póte mai puţinŭ decâtŭ doresce întrega ţéră. Şi'şī facŭ ilusiunī cei, carī credŭ că poporulŭ românŭ ar fi dispusŭ sĕ priméscă orī ce tractatŭ de comerciu, numai sĕ fiă lăsatŭ în pace de protecţioniştī. Amăgire periculósă, care induce în eróre nu numai pe cei dela Viena, dér şi o sémă de ómenī chiar dintre Românī.

Poporulŭ românŭ, în afară de orī-ce acţiune a protecţioniştilorŭ, simte nevoiă de a avea o industriă naţională şi ca sĕ o pótă avea nu póte face altă de câtŭ sĕ imiteze procedările celorlalte popóre mai iscusite şi mai esperimentate decâtŭ densulŭ. Écă secretulŭ resistenţei Românilorŭ contra unei convenţiunī de comerciu, de felulŭ celei care a espiratŭ la Iunie trecutŭ.“

Regimentulŭ alŭ 3-lea de liniă românŭ.

Cetimŭ în „Telegrafulŭ“ din Bucurescī:

Regimentulŭ alŭ 3-lea a meritatŭ în anulŭ 1886 Noemvre 14, de a avé de capŭ şi patronŭ pe principele Leopold de Hohenzollern, fratele mai mare alŭ M. S. Regelui Carolŭ I. Étă cum a sositŭ la acéstă gloriă menţionatulŭ regimentŭ:

Pe câtŭ cunoscŭ eu, ca unŭ ofiţerŭ vechiu alŭ armatei române, încă din anulŭ 1830, timpulŭ întâiei organisaţiă a óstei, regim. alŭ 3-lea românescŭ a servitŭ mai întâiu la 1830 ca regimentŭ de cadră alŭ armatei, şi de aceea 'i s'a şi datŭ atuncī de comandantŭ cunoscutulŭ vitezŭ românŭ, venerabilulŭ rĕposatŭ colonelŭ

Iónŭ Solomonŭ. In acestŭ regimentŭ serveau toţi bravii pandurĭ, carĭ au cooperatŭ cu gloriósa armată rusă la anulŭ 1828 în bătăliele, Cireşiu, Maglavitŭ, Băileştĭ şi Cioroiu, unde bravulŭ generalŭ rusŭ, Gheismar, câştigă gloriósa bătae dela Băileştĭ, contra formidabilului numĕrŭ alŭ oştirei regulate otomane comandate de trei paşĭ, alŭ Vidinului, alŭ Ada-Calei şi alŭ Nicopolei. Atuncĭ armele, corturile şi chiar căldările de bucătăriă a taberei otomane au fostŭ dăruite de generalulŭ superiorŭ Langeron Ţĕrei românescĭ, căruia i se pregătea la Petersburg proiectulŭ pentru a noua organisaţiă, ér ţéra a dăruitŭ vitézului generalŭ Gheismar o sabiă de onóre, încrestată în pietre scumpe, ce a costatŭ până la suma de dece mii galbenĭ, căcĭ a fostŭ singurulŭ, care a câştigatŭ bătălia dela Băileştĭ, numai cu unŭ numĕrŭ de patru mii ostaşĭ ruşĭ şi una miiă două sute de pandurĭ românĭ împărţiţĭ în trei bataliónе pedestri şi trei escadróne călăreţĭ, sub conducerea bravului colonelŭ Solomonŭ, atuncĭ căpitanŭ, ér în urmă avansatŭ la gradulŭ de maiorŭ rusescŭ, avêndŭ ca căpitanĭ pe câmpulŭ de bătaiă pe bravii vitejĭ M. Ciupagea, H. Tehlu, Magheru, Cacaleţianu, Vărbiceanu şi Viişoreanu; ér din aceştia toţĭ, la organisaţia óstei au fostŭ înrolaţĭ numai maiorulŭ Solomonŭ, Cacaleţeanu şi căpitanulŭ Thelu.

La organisaţia óstei române în anulŭ 1830, din acele trei bataliónе de pandurĭ, s'au formatŭ cadrele a trei regimente regulate române, asemenea şi cele trei escadróne s'au formatŭ în şése escadróne de cavaleriă regulate române, comandate de bravulŭ căpitanŭ prusianŭ Iulius Engel, de regretatulŭ căpitanŭ Th. Brătianu, fratele respectatului nostru primŭ-ministru, care şi d-nia sa ca iuncărŭ a servitŭ în escadronulŭ fratelui d-sale; (căcĭ tinerimea boerilorŭ ţĕrei a trebuitŭ a da celŭ dintâiu avêntŭ la unŭ începutŭ aşa de frumosŭ alŭ armatei române, şi în urma unei bravurĭ, atâtŭ de eroice desfăşurată în bătălia dela Băileştĭ, formândŭ aripa dréptă pre lângă colóna rusescă). Căpitanulŭ Costache Filipescu Gigărtulŭ, Scarlatŭ Creţulescu şi bĕtrânulŭ vitézŭ Fochianu, fratele lui Bimbaşia Sava, carĭ s'au masacratŭ de Turcĭ în masacrulŭ din Bucurescĭ la anulŭ 1821, luna Maiu. Aceştia suntŭ ântéii căpitanĭ ai Cavaleriei.

Căcĭ, decă acea bătăliă dela Băileştĭ nu ar fi fostŭ câştigată de bravii noştri pandurĭ şi de brava armată rusă, Ţéra Românéscă aflându-se atuncĭ tótă golită de armatele ruseşcĭ, fiindŭ că trecuseră Balcanii sub Feld-Mareşalulŭ Deibicĭ, ar fi fostŭ arse Craiova şi Bucurescii, şi trecută prin focŭ şi sabiă tótă ţéra dela Calafatŭ până în Bucurescĭ.

Regimentulŭ alŭ 3-lea a fost totdeauna chematŭ la nevoile ţĕrei, aşa sub bĕtrânulŭ ei colonelŭ Solomonŭ cum şi sub colonelii cei din urmă B. Vlădoianu şi Pleşoianu.

In elŭ au fostŭ totdeauna cetele pandurilorŭ Oltenĭ, căcĭ la celelalte două regimente, s'au datŭ la organisaţiă numai feldwebelii şi Ofiţerii, din cei ce au mirositŭ focului în combaterile susŭ menţionate cu Musulmanĭ, căcĭ restulŭ era din recrutăţiele României celei marĭ.

Şi acésta a duratŭ numai câtŭ a trecutŭ termenulŭ de şépte anĭ alŭ serviciului.

Astfelŭ dér fiem permisŭ, ca la etatea mea de 76 anĭ şi în urma unui serviciu de 30 anĭ, sĕ felicitŭ din inimă pe bravulŭ regimentŭ alŭ 3-lea din oştirea română. Şi sĕ-lŭ salutŭ, că după 56 de anĭ a avutŭ mărirea şi îndoita onóre a avé de capŭ şi patronŭ alŭ lui pe ilustrulŭ principe Leopold de Hohenzollern şi de sublocotenentŭ pe fiulŭ sĕu iubitŭ Ferdinand, moştenitorulŭ tronului regatului românŭ.

Fiă ca acestŭ bravŭ regimentŭ sĕ-şĭ desvolte silinţa şi sĕ-şĭ îmbrăţişeze mândria, ca sĕ devină şi astădĭ, prin disciplină, eserciţiu şi bravurĭ, la acelŭ nume gloriosŭ, ce l'a avutŭ la începutulŭ óstei române.

Spătarulŭ C. Ghica a înrolatŭ pe singurulŭ fiu ce l'a avutŭ M. Ghica, prenumĕrându-se în protocólele acelui regimentŭ încă dela naşterea sa, asemenea bĕtrânulŭ colonelŭ Solomonŭ a înrolatŭ pe fiulŭ sĕu, care mai târdiu a devenitŭ generalŭ totŭ în acelŭ regimentŭ.

Sunt de părere dér, ca în cronica menţionatului regimentŭ, sĕ se înscriă aceste linii ce publicŭ astădĭ, ilustrându-le cu împĕrăteşcile nume ale protectorului regimentului şi ale moştenitorului regatului românŭ....

L.-colonelŭ, *D. Pappazoglu.*

SCIRILE DILEI.

Cu privire la *valahisarea* Maghiarilorŭ din *Câmpiă* „patrioţii“ nu se potŭ înţelege chiar de locŭ. Doi inşĭ au scrisŭ până acum în două felurĭ şi nicĭ unulŭ din ei n'a avutŭ dreptŭ. Acum primesce „E—k“ o a treia corespondenţă dela Orosfaia, alŭ căreia autorŭ desminte pe amêndoi „informatorii“ de mai nainte. Acesta datéză „valahisarea“ numelorŭ unguresci din anulŭ 1848, când o tabĕră românéscă, sub conducerea lui Constantinŭ Romanŭ, ducêndŭ cu sine mai mulţĭ preoţĭ, se aşedă în Comlodŭ, lângă Orosfaia. Aceştia dândŭ semnalŭ prin clopote au silitŭ pe toţĭ Ungurii sĕ mérgă la biserică. Unŭ preotŭ luă apoi unŭ mătăuzŭ şi unŭ ciubĕrŭ cu apă şi stropindŭ dearêndulŭ pe fiăcare îi boteză: din János — Ioanŭ, din Miklos — Niculae etc. — Frigŭ, frigŭ, dér fantasia lucréză.

—x—

Amŭ comunicatŭ despre mişcarea ce s'a înscenatŭ în *Lugoşŭ* în scopŭ d'a-lŭ preface în oraşŭ cu magistratŭ regulatŭ. Representanţa comunală a ţinutŭ o adunare generală, ca sĕ hotărască asupra petiţiunei ce are sĕ se înainteze în acéstă privinţă. Petiţiunea, subscrisă de mai mulţĭ contribuabilĭ şi adresată representanţei comunale, s'a cetitŭ în limba română, germană şi ungurésca, ér cea adresată comitatului numai în limba ungurésca. Representantulŭ *Görner* cerŭ sĕ se cetéscă şi în limba germană. Judecătorulŭ *Rădulescu*, care presida, dispune sĕ se facă acéstă cetire. *Janculescu* cerŭ ca o comisiune sĕ-şĭ dea părerea asupra petiţiunei, *Hatingŭ, Brediceanu şi Nedelcu* vorbiră contra petiţiunei, ér *Popŭ şi Lovinger*, precum şi *conducĕtorulŭ întregei mişcărĭ, notarulŭ r. Mihailŭ Bejanŭ*, susţinură petiţiunea, care se şi primi cu 16 contra 15 voturĭ spre a se trimite cu o recomandaţiă comisiunei municipale comitatense. — Cum vedemŭ, Lugoşulŭ are sĕ cadă în mânile patrioţilorŭ, graţiă instreinaţilorŭ din nemulŭ lorŭ.

—x—

D-lŭ Jacobŭ *Pradanŭ*, primarulŭ din *Năsĕudŭ*, rĕspunde la panfletulŭ publicatŭ în „Ellenzék“ cu privire la presupusa batjocorire a stêlpului cu tricolorŭ unguresсŭ din partea tinerimei române. Deşi redacţiunea lui „Ellenzék“ n'a voitŭ a publica întregŭ rĕspunsulŭ d-lui Pradanŭ, ne suntŭ de ajunsŭ cele publicate pentru a constata, că atâtŭ cele afirmate despre persóna d-lui Pradanŭ, câtŭ şi despre atitudinea întregei inteligenţe românéscă din Năsĕudŭ au fostŭ nisce născocirĭ neruşinate, demne a fi publicate numai într'unŭ diarŭ ca „Ellenzék“.

—x—

„Liberalulŭ“ din Iaşĭ dice, că o telegramă din Sofia anunţă, că principele *Manuilŭ Vogorides*, nepotulŭ lui Aleco-paşa, cu locuinţa în Iaşĭ, *îşĭ pune candidatura la tronulŭ bulgarŭ.* Elŭ a avutŭ deja la Tĕrnova unŭ agentŭ, care însĕ s'a mărginitŭ a sonda numai disposiţia Bulgarilorŭ. Vogorides e de origine bulgară şi cunoscutŭ rusofilŭ. Unŭ bărbatŭ de statŭ bulgarŭ a disŭ: Candidatura lui Vogorides e seriósă şi mai acceptibilă de câtŭ a unui Cerkesŭ.

—x—

Curia din *Pesta* a decisŭ în şedinţa plenară dela 30 Noemvre n., în cestiunea căsĕtoriilorŭ din Ardélŭ, în favórea unitarilorŭ şi a enunţatŭ, că jurisdicţiunea tribunalelorŭ de căsĕtoriă preoţescĭ unitare din Ardélŭ se estinde asupra tuturorŭ unitarilorŭ locuitorĭ în Ungaria şi în Ardélŭ. Prin urmare tribunalele civile ordinare chiar şi dincolo de Muntele Craiului nu suntŭ îndreptuite a judeca în afacerile de divorţŭ ale unitarilorŭ.

—x—

Associaţiunea cismarilorŭ din *Chezdi-Oşorheiu* a cerutŭ autorităţii industriale de acolo, d'a interdice comercianţilorŭ din *Chezdi-Oşorheiu* vêndarea mărfurilorŭ de încălţăminte sub cuvêntulŭ că n'au atestatŭ de capacitate pentru măestria cismăriei. Comercianţii au petiţionatŭ pentru respingerea cererei cismarilorŭ. Se aştéptă hotărîrea ministrului de comerţŭ.

—x—

Din *Mercurea* se scrie fóiei „Herm. Ztg.“, că la 29 Noemvre au predatŭ organele financiare solgăbirĕiatului de acolo 30 de porcĭ graşĭ, ca aduşĭ de contrabandă din România, carĭ s'au vêndutŭ în publicŭ prin licitaţiă.

—x—

In comitatulŭ *Trei-Scaune* bântue *vĕrsatulŭ* în mare mĕsură, aşa că a trebuitŭ sĕ se închidă şcólele în mai multe comune. Printre paserile de casă bântue unŭ felŭ de coleră, care seceră multe găinĭ.

—x—

Din raportulŭ comisiunei însărcinate de cătră *Universitatea săsĕscă* sĕ predea concepistului ei Bock agendele secretarului Siegler, care s'a sinucisŭ, resultă că din banii anticipaţĭ despre care elŭ avé sĕ dea sémă lipsescŭ 1485 fl. 70 cr. Universitatea însĕ nu e în pagubă, deórece ea s'a intabulatŭ pe casa lui Siegler din Bistriţa. In locu-i s'a alesŭ secretarŭ concepistulŭ Carol Bock, ér concepistŭ Adolf Albrich.

—x—

In timpulŭ din urmă se trimitŭ îndĕrĕtŭ dela *Predeală*, sub escortă, numĕroşĭ fugarĭ de armată din Ardélŭ. In sĕptĕmâna acésta au fostŭ aduşĭ la Sibiiu trei fugarĭ, carĭ aveau la ei peste 800 fl. şi 1000 ruble de hârtiă.

—x—

Rotacismulŭ la Moţĭ şi Istrienĭ, de Teofilŭ Frâncu şi Gheorghe Candrea, învĕţătorŭ în Câmpenĭ, a apărutŭ în tipografia Dor. P. Cucu în Bucurescĭ. D-lŭ Frâncu a mai adausŭ multe lucrurĭ interesante în acestŭ volumŭ, precum toponimia în munţii apuseni ai Transilvaniei cu descrierea unorŭ fapte istorice fórte importante.

—x—

„Ellenzék“ din Cluşiu nu e mulţămitŭ cu raportulŭ comisiunei pentru esterne a *delegaţiunei ungare* făcutŭ de Max Falk; fiindŭ că tótă vitejia constă numai în zăngănirĭ de săbii, cărora nu corĕspundŭ faptele, şi numesce raportulŭ simplu „eroismŭ ţigănescŭ.“

—x—

O grădină de copii ungurĕscă au de gândŭ sĕ deschidă în curêndŭ Ungurii în Orĕştiă. Se face propagandă printre Saşĭ, ca sĕ-şĭ trimétă copii acolo. Sĕ se ferescă Românii d'a cădea în cursă, instreinându-şĭ copii.

—x—

FOILETONU.

Dama Albă a Hohenzollernilorŭ.

(Urmare şi fine).

Cercetărĭ istorice şi esplicărĭ probabile a aşa diselorŭ arătărĭ ale fantomei.

In cele mai multe din casurile pomenite mai susŭ, celŭ, care ar fi voitŭ sĕ caute în fundulŭ lucrurilorŭ ar fi găsitŭ, probabilŭ, sub vĕlulŭ pretinsei *Dame Albe*, elemente ceva mai substanţiale decâtŭ cele, carĭ suntŭ reputate, că constitue subtila esenţă a fantomelorŭ.

Istoriculŭ de Jules Minutoli, vorbindŭ de misterióse apariţiunĭ ale *Damei Albe* în Bayreuth, dela 1486 încóce, face acéstă observaţiă curiósă, că spectrulŭ se arăta în generalŭ „când li se părea cavalerilorŭ şi funcţionarilorŭ, că venise vremea sĕ părăsĕscă tristulŭ oraşŭ Bayreuth ca sĕ se ducă sĕ reîncépă vieţa veselă şi activă dela Curte.“

Acelaşĭ istoricŭ ne spune, că în 1540, margravulŭ Albrecht vĕdŭ pe *Dama Albă*, déră nevoindŭ sĕ rĕmâie păcălitŭ, începŭ sĕ o cerceteze. Aflândŭ că fantoma avea obiceiulŭ sĕ facă o rondă nóptea prin unele apartamente ale castelului se puse la pândă, se năpusti pe fantomă în momentulŭ când trecŭ şi o asvirli josŭ în capulŭ scării. A doua di i spuse că o persónă din suita sa fusese găsită mórtă în capulŭ scării „*probabilŭ ucisă de Dama Albă*“.

Două-decĭ de anĭ mai târdiu, margravulŭ George Frederic îi veni în gândŭ sĕ reconstruiască castelulŭ Plassenburg, lucrulŭ nu prea plăcea, se vede, unora dintre persónele care-lŭ înconjurau. Aşa că, deodată, la timpŭ fórte potrivitŭ, *Dama Albă* făcŭ o gălăgiă aşa de mare nóptea, încâtŭ margravulŭ se lăsă de planulŭ sĕu.

Falkenstein spune, că margravulŭ Erdmann Filip de Brandenburg, care sciuse sĕ 'şĭ atragă mulţĭ vrăşmaşĭ din cei ce'lŭ înconjurau, vĕdŭ într'o di, în 1677, pe *Dama Albă* la castelulŭ din Bayreuth. Când intră în apartamentulŭ sĕu o găsi şedêndŭ chiar în fotoliulŭ lui, aşa de tare se sperià margravulŭ încâtŭ începŭ sĕ tremure şi peste două dile şi muri.

*

Dama Albă la Berlinŭ.

La 1 Ianuarie 1598 se dice că s'a arătatŭ pentru întâia óră în Berlinŭ *Dama Albă* a Hohenzollernilorŭ; optŭ dile în urma arătărĭi ei, electorulŭ Ioanŭ-Sigismund murì.

In 1619, la 1 Decemvre, altă apariţiune la Berlinŭ a Damei Albe, urmată, peste trei sĕptĕmânĭ, de mórtea unui altŭ electorŭ. In 1667 *Dama Albă* a fostŭ dărită ér, şi peste câteva dile muri prinţesa Luisa—Henrieta. Totŭ aşa în 1668 se semnaléză o nouă arătare abia la câteva césurĭ după mórtea marelui electorŭ. N'amŭ mai sfîrşi, decă amŭ spune de câte orĭ s'a arătatŭ *Dama Albă*.

*

Portretulŭ Damei Albe.

Una din cele mai curióse arătărĭ ale *Damei Albe* de sigurŭ că este cea pusă de istoricii legendei în 1799 şi care ar fi avutŭ martorŭ pe unulŭ din muschetarii de gardă la castelulŭ din Berlinŭ. Numitulŭ muşchetarŭ a povestitŭ astfelŭ seria impresiilorŭ lui:

Audĭ mai întâiu unŭ sgomotŭ, care semĕna multŭ cu sgomotulŭ ce face vêntulŭ când trece prin frundele uscate. Pe urmă din didŭ se desfăcŭ deodată o fantomă mare albă, care semĕna a femeă, cu figura prelungă, cu fisionomia şi cu atitudinea liniscită, cu pĕrŭ desŭ, negru ca jeulŭ, atârnându'i pe spate; împrejurulŭ gâtului strălucea unŭ îndoitŭ şirŭ de mărgăritare cu ornamente de aurŭ şi de pietre scumpe; în mâna dréptă, fantoma ţinea unŭ sceptru de fildeşŭ şi pe pieptŭ, în stânga, se vedea bine, în relief, o inimă roşiă ca sângele pe care erau scrise caractere misterióse, carĭ străluceau ca focului.

Bravulŭ muşchetarŭ a lăsatŭ chiar unŭ desemnŭ grosolanŭ, care representă pe câtŭ sĕ póte pe *Dama Albă* aşa, cum i s'a părutŭ lui c'o vede. Acestŭ desemnŭ a fostŭ pusŭ ca frontispiciu pe o broşură scrisă sau

In *Perşanĭ* au arsŭ casa, şura şi grajdulŭ lui George Denes. In grajdŭ au arsŭ doi mândḑĭ şi taurulŭ comunei. Paguba se urcă la 1100 fl. In *Satu-nou* au suferitŭ 9 economĭ, din causa incendiului, o pagubă de 2110 fl.

—x—

La 25 şi 26 Noemvre n. au arsŭ în *Bistriţa* 25 de şurĭ cu cereale şi fructe până'n temeliă, şi trei case. Paguba se urcă peste 20,000 fl., care până la suma de 11,000 fl. era asigurată.

—x—

In ḑilele trecute în *Clușiu* o fată aducea dela postă 300 fl. în bancnote. Pe drumŭ i le luă vêntulŭ din mână şi banii fluturau veselŭ prin aerŭ. Unŭ poliţistŭ, care era prin apropiare, ajută la adunarea banilorŭ, aşa că desperata fată se putu duce acasă cu inima la locŭ.

—x—

Kocetoff, corespondentulŭ ḑiarului »Nowoje Wremja", se află în Bucurescĭ. De asemenea se află acolo căpitanii *Bendereff, Dimitrieff şi Grueff*, autorii principalĭ ai lui 9 Augustŭ în Sofia; precum şi *Entcevicĭ*, fostulŭ comisarŭ pe lângă consiliulŭ de rêsboiu din Sofia, scrie »V. Naţională.«

—x—

Teatru în Braşovŭ. Ḑilele aceste a sositŭ aicĭ d-lŭ *Maurice Morisson* renumitulŭ artistŭ dramaticŭ dela curtea de Saxhen-Meiningen. Ca óspe alŭ trupei directorului Dorn, d. Morisson va juca rolulŭ de căpetenia în trei drame de ale lui Shakespeare: *Hamlet, Othello, Regele Richard III* şi în drama lui Alexandru Dumas *„Kean*, geniu séu pasiune.« D-lŭ Morisson este cetăţênŭ românŭ de origine din Galaţĭ.

—x—

Mâne séră Duminecă va juca *trupa teatrală germană* „Don Caesar«, mare operetă de Dellinger.

De pe Crane, la 15/27 Noemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! Ca sĕ vĕdă publiculŭ cum sciu organele d-lui Tisza a-şĭ rĕsbuna asupra acelora carĭ nu aderéză la ideia de statŭ esclusivŭ maghiarŭ, — Vĕ aducŭ înainte în cele patriotice rĕsbunărĭ, pe fiszolgabirĕulŭ Vallya Ferencz.

Spre orientare spunŭ că e în cerculŭ de modelŭ alŭ Ciachii-Gărbĕului aparţinĕtorŭ comitatului de modelŭ Solnocŭ-Dobâca, prin urmare în cele patriotice nu póte fi omŭ micŭ. In cerculŭ Ciachii-Gărbĕului, cine are pĕcatulŭ de a nu simpatisa cu vederile celorŭ dela putere, acela de timpuriu are sĕ se aştepte la totŭ felulŭ de volnicii şi nedreptăţirĭ.

Unŭ asemenea „pĕcatŭ« a comisŭ unŭ preotŭ românŭ, care a fostŭ de ajunsŭ spre a-lŭ împinge pe fisolgăbirĕulŭ pe calea resbunărilorŭ; decĭ a căuta acesta nodŭ în papură: sub pretextŭ că preotulŭ conturbă ordinea şi agitéză poporulŭ: sĕ nu preliminéză prenumerare fóiă „Szolnok Doboka« şi cumpĕrarea de acţii d'ale teatrului maghiarŭ din Deşiu etc.) l'a scosŭ dintre membrii comitetului comunnalŭ şi, neîndestulindu-se cu acéstă spăriatŭ de fantóma daco-românismului, ilŭ petrece cu vederea şi până în ḑiua de astăḑĭ, unde i se dă ocasiune ilŭ nedreptăţesce. Retacêndŭ alte multe, amintescŭ că în anulŭ trecutŭ unŭ rĕufăcĕtorŭ a păşunatŭ cimitirulŭ nóptea cu vitele; venindŭ procesulŭ înaintea preturei, cu tóte că a fostŭ unŭ martorŭ ocularŭ, l'a achitatŭ; totŭ acestŭ individŭ în anulŭ curentŭ a făcutŭ multă daună parochului menţionatŭ, cu care ocasiune fu aflatŭ şi zălogitŭ de însuşĭ parochulŭ, dér ce se véḑĭ? când vine lucrulŭ înaintea fiszolgăbirĕului érăşĭ fù achitatŭ. Calea pe care se sucesce adevĕrulŭ în cancelaria pretorială din Ciachii-Gărbĕu e: predarea întrebărilorŭ unicŭ în feliulŭ lorŭ, carĭ cuprindŭ în sine şi rĕspunsulŭ negativŭ ce are sĕ-lŭ dea acusatulŭ pe basa căreia fisolgăbirĕulŭ sĕ pótă face judecata aşa cum ii convine d-sale.

Amintitulŭ erou alŭ prevaricaţiunilorŭ de nóptea prin procedura fószolgabirĕului vĕḑêndu-se favorisatŭ în transgresiunĭ, în tovărăşia altuia a nĕvălitŭ beatŭ în scólă asupra învĕţătorului şi i-a sfârticatŭ vestmintele fără ca sĕ se témă de pedépsă, sciindŭ că înaintea judecăţii n'are decâtŭ sĕ nege şi va fi achitatŭ.

Acestorŭ esemple a urmatŭ şi unŭ altŭ individŭ păşunândŭ în capŭ de nópte holda unui moşnégŭ, dér aflându-lŭ şi voindŭ a-lŭ zălogi, în locŭ de zălogŭ ilŭ tocă cu bâta în capŭ pe moşneagŭ, încâtŭ acesta căḑu ameţitŭ la pămêntŭ. Fiindŭ trasŭ la rĕspundere negă.

Din aceste póte vedea publiculŭ, cine pórtă vina lăţirei relelorŭ între poporŭ şi cine ne amărêsce ḑilele. Póte că crede că prin astfelŭ de apucăturĭ mâne poimâne ne va face acceptibilĭ de a îmbrăţişa limba şi religiuna d-sale lĕpĕdându-le pe ale nóstre séu dór vomŭ lua lumea 'n capŭ şi atuncĭ ne va înlocui cu Ciangăi, écă unŭ planŭ „patrioticŭ« culturegyletistŭ! Dér amarŭ se înşélă, unŭ proverbŭ ḑice, că celŭ ce sapă grópa altuia, cade însuşĭ în ea. Bine ar fi sĕ nu uite acésta.

Sentinela.

Sânte-jude, Noemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! Inprejurările în care mĕ aflu de presinte suntŭ fórte nepărtinitóre a mĭ mai putea continua şi mai departe activitatea mea pe terenulŭ industriei de casă, spre a se putea introduce în scólele poporale elementare, de unde învĕţândŭ generaţiunea tênĕră a scumpei nóstre naţiunĭ, încă din fragedă ei etate, întreprinderile manufacturale, mai târḑiu sĕ se lăţéscă şi între bunulŭ nostru poporŭ românŭ, multŭ apĕsatŭ şi cercatŭ, care poporŭ e inima şi sufletulŭ scumpei nóstre naţiunĭ.

Am cerutŭ ajutorulŭ şi sprijinulŭ scumpei mele naţiunĭ în acéstă privinţă, dér nu mi s'a datŭ îndestulŭ.

Căutândŭ în jurulŭ meu şi vĕḑêndu-mĕ prea puţinŭ încurageatŭ, eram aprópe sĕ desperezŭ cu totulŭ a-mĭ mai putea continua activitatea începută pe tĕrêmulŭ industriei de casă, care de 4—5 anĭ încóce mi-a succesŭ a o desvolta, precum e bine informatŭ publiculŭ cetitorŭ. Décă acéstă activitate s'ar putea cu puterĭ unite continua şi în viitorŭ, multŭ în 5—10 anĭ amŭ avé a ne bucura de unŭ progresŭ strălucitŭ în acestŭ ramŭ de cultură, prin urmare ne-amŭ ajunge salutariulŭ şi măreţulŭ scopŭ, d'a mai da poporului unŭ isvorŭ de câştigŭ.

Pe lângă tóte acestea, aruncândŭ o privire în trecutulŭ meu de 25 de anĭ, de când lucrezŭ în interesulŭ scumpului nostru poporŭ, şi preste câte fase de suferinţe şi neajunsurĭ am trecutŭ, ar fi unŭ lucru nesocotitŭ acum la bĕtrâneţe a înceta din activitatea misiunei mele, fiindŭ că în suferinţe şi în neajunsurĭ voiŭ înceta din lume.

Anunţŭ decĭ, că cu ajutorulŭ lui Dumneḑeu mai deschidŭ unŭ cursŭ suplimentarŭ de industria de casă şi instrucţiune în cetire, scriere şi calculare, începêndŭ dela 1-a Decemvre a. c. până la 31 Martie 1887. Propunerea se va face în Sânte-jude, în casă închiriată. Ca participanţĭ se vorŭ primi copii dela 13—15 anĭ şi mai susŭ pe lângă următórele condiţiunĭ:

a.) Propunerea se va preda gratuitŭ. *b)* Pentru materialele de lipsă la propunerea studiului de industriă şi pentru sala de propunere fiesce-care participantŭ va avea a plăti pentru întregŭ cursulŭ numai 6 fl. v. a. anticipative. Pentru viptŭ, spălatŭ şi cuartirŭ pe lună numai 7 fl. v. a. aducêndu'şĭ fiesce care participantŭ vestminte de patŭ cu sine.

Instrucţiunea se va preda în următorulŭ modŭ: *a)* Dela 6 până la 8 óre deprinderĭ în instrucţiunea manufacturală. *b)* Dela 8 până la 11 óre deprindere în cetire şi scriere. *c)* Dela 11 până la 2 óre după amédḑĭ pausă. *d)* Dela 2 până la 4 óre după amédḑĭ deprindere în calculaţiunea mintală şi scripturistică. *e)* Dela 4 până la 5 óre pausă. *f)* Dela 5 până la 8 óre séra deprindere în industria de casă etc.

Rogŭ cu totŭ respectulŭ şi supunerea pre Prea onoraţii domnĭ protopopĭ şi preoţĭ a sfătui pe credincioşulŭ poporŭ a'şĭ trimite copii la acestŭ cursŭ, în folosulŭ şi buna starea lorŭ propriă.

Mai încolo rogŭ cu totŭ respectulŭ pe tóte ḑiarele române sĕ binevoiéscă a lua acestŭ avisŭ şi în colónele sale, pentru binele şi înflorirea scumpului nostru poporŭ românŭ.

Petru Grama,
învĕţ. pop.

TROJANŬ.

Ḑiarele din Parisŭ vorbescŭ de câte-va ḑile de unŭ escrocŭ românŭ din Parisŭ.

Asupra acestei persóne, corespondentulŭ „Românului" îĭ trimite următórele amĕnunte:

Individulŭ în cestiune se afla în Parisŭ (décă acum nu cumva va fi fugitŭ de aicĭ) de câte-va lunĭ. După ce a dusŭ o viéţă vagabundă, acum trei lunĭ, în Septemvre, s'a încercatŭ sĕ înfiinţeze cu unŭ Românŭ domiciliatŭ aicĭ de mai mulţĭ anĭ (I. Băcu, séu Bica, cum ilŭ numescŭ francesii, hotelierŭ, Boulevard St. Michel 41, şi de origine din Têrgovişte) unŭ biurou de comisiune şi espediţiune de mărfurĭ pentru Orientŭ. Românulŭ meu luândŭ la întrebare pe acestŭ necunoscutŭ, individulŭ în cestiune îĭ rĕspunse, că e născutŭ în *vestita* Troia, că a fostŭ în România mai multŭ timpŭ, că a fignratŭ chiar ca directorŭ de studii la unŭ pensionatŭ de copii din Bucurescĭ (póte la institutulŭ Trojanŭ), că are la casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ banĭ depuşĭ (avere a nevestesii, Româncă din Têrgovişte). La cerere n'a putută proba nicĭ una din afirmările acestea. Era evidentŭ decĭ, că nu se putea începe nicĭ unŭ negoţŭ cu unŭ astfelŭ de omŭ.

După câte am aflatŭ, individulŭ Trojanŭ, vĕḑêndŭ că n'a reuşitŭ cu domnulŭ Bica sĕ facă nicĭ unŭ comerţŭ, voi sĕ înfiinţeze cu unŭ francesŭ o ageuţiă de anunciurĭ pentru jurnalele din provinciă, din Francia. Têrêmulŭ acesta fiindŭ bătutŭ şi esploatatŭ deja, numai încape nicĭ o îndoială, că şi *întreprinderea (?)* lui cea noua visa părlirea eventualului companionŭ, care i-ar fi căḑutŭ înainte.

Ce s'a făcutŭ după tentativele acestea individulŭ Trojanŭ, nu se scie cu siguranţă. Dela unii şi dela alţii de pe aci am auḑitŭ, că pungăşea când pe unulŭ când pe altulŭ dintre Românii ale cărorŭ adrese le afla.

Am mai auḑitŭ că în timpulŭ din urmă a sciutŭ sĕ'şĭ scótă unŭ certificatŭ de bună purtare, iscălitŭ de vre-o 20 de tinerĭ. După spusele lui acestŭ certificatŭ îĭ făcea trebuinţă pentru ca sĕ se apere în faţa nevestii, ce ar fi lăsat'o în ţéră, de svonurile ce eşiseră pe socotéla lui, că ar fi unŭ berbantŭ şi *cheltuitorŭ (!)*

Nota-bene, după afirmarea d-lui Bica, chirie Trojanŭ (care trebue sĕ fiă grecŭ de origine, nevorbindŭ bine nicĭ româneşce) era la Parisŭ cu nevasta şi sócra sa.

Isprava lui din urmă ai cititŭ póte şi în L'Intransigeant.«

Ca fisicŭ, Trojanŭ e unŭ omŭ mijlociu de statŭ, în etate ca de 45—50 anĭ cu barba mare négră, pĕrulŭ cam surŭ.

Post-scriptum! In ultimele momente mai aflu, că pĕcătosulŭ de Trojanŭ, care unŭ momentŭ ne-a datŭ de ruşine pe aicĭ, dându-se de Românŭ, e în adevĕrŭ *grecŭ*. Societatea de ajutorare a *Grecilorŭ* de aicĭ, care n'a-jutâ decâtŭ pe *sin-patrioţii* lorŭ, l'a ajutatŭ pe Trojanŭ chiar în timpulŭ din urmă, când i-a datŭ parale de drumŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

ORADEA-MARE, 2 Decemvre. — Episcopulŭ Ipoly a muritŭ aḑĭ după amédḑĭ, lovitŭ fiindŭ de apoplexiă.

PETERSBURGŬ, 2 Decemvre. — Generalulŭ Kaulbarsŭ s'a dusŭ erĭ la Gacina, pentru ca sĕ raporteze Ţarului.

SOFIA, 2 Decemvre. — Deputaţia Sobraniei trimésă la curţile streine şi constătătóre din Grecof, Stoilof şi Kolcef a plecatŭ aḑĭ diminéţă mai ântêiu la Belgradŭ. Se vorbesce, că regele Serbiei şi-a esprimatŭ dorinţa d'a primi pe numiţii delegaţĭ.

ORADEA-MARE, 3 Decemvre. — Cadavrulŭ lui Ipolyi se va aşeḑa în cosciugŭ Lunĭ. Joi se înmormêntéză.

BERLINŬ, 3 Decemvre. — Reichstagulŭ desbate proiectulŭ de lege militarŭ. Ministrulŭ de rĕsboiŭ motivéză sporirea trupelorŭ presente sub steag cu înarmările ameninţătóre ale Franciei. Richter nu găsesce situaţiunea aşa de ameninţătóre şi sĕ provócă cu satisfacţiune la alianţa austro-ungară. Dupa o mai lungă desbatere s'a amânatŭ discuţiunea pe mâne.

PARISŬ, 3 Decemvre. — Camera a primitŭ cu 262 contra 249 propunerea, combătută de Freycinet şi Sarrien, d'a se desfiinţa subprefecturile (solgăbiraele — Red.) In urma acestui votŭ s'a întrunitŭ consiliulŭ de ministri, séra s'au dusŭ ministrii la preşedintele Grèvy şi i-au înmânatŭ demisiunea.

---

dictată de elŭ asupra Damei Albe cu titlulŭ: „Arătarea Damei Albe la castelulŭ din Berlinŭ şi remarcabile prorocirĭ făcute de ea în nóptea de 31 Martie spre 1 Aprilie 1799, povestită de unŭ muşchetarŭ, care era de gardă chiar în nóptea aceea la Castelŭ".

*

Scepticismulŭ istoricului Damei Albe.

Istoriculŭ Julius de Minutoli, deşi a consemnatŭ tóte faptele relative la legenda *Damei Albe*, pare că s'a silitŭ sĕ împutineze pe câtŭ a putută credinţa, ce putea avea cineva în realitatea aşa ḑiselorŭ arătărĭ ale spectrului. S'a băgatŭ de sémă în unele împrejurărĭ că orĭ de câte orĭ se ḑisese că s'arătase nóptea *Dama Albă*, care spăria aşa de multŭ pe Berlinesĭ dela 1799 până la 1802, fusese numai o halucinare. Aşa, aceea ce se lua dreptŭ fantoma Hohenzollernilorŭ era de multe orĭ o perdea bătută de vîntŭ, orĭ o fustă, orĭ o manta, orĭ chiar o batistă. Altă dată se băgă de sémă că aceea ce se presupunea, că este fantoma care se vedea pribegindŭ d'alungulŭ unui turnŭ, care domina Sprea, era numai reflectulŭ lunii, care sclipea pe apele fluviului.

Intr'o séră locotenentulŭ W... întâlni pe *Dama Albă* într'unŭ coridorŭ alŭ castelului; era o damă tênĕră a Curţii, care la ceasulŭ acela ar fi trebuitŭ sĕ fiă în patŭ.

Acelaşĭ Minutoli spune şi aventura spectrului întâlnitŭ la castelŭ în 1850. Sentinela, care o vĕḑŭ trecêndŭ îĭ înfipse baioneta în voalurile, carĭ fâlfâiau împrejurulŭ lui. Spectrulŭ, negreşitŭ atinsŭ în carne viă, scóse unŭ ţipetŭ jalnicŭ.

In Maiu următorŭ, unŭ sub-ofiţerŭ fù îngrozitŭ ḑărindŭ fórte bine pe Dama Albă, care se plimba încetŭ şi pe tăcute împrejurulŭ fântânei, în curtea palatului. A doua ḑi înse se află, că pretinsa *Weisse Frau* nu era alt cineva decâtŭ o bĕtrână şi respectabila bucătăréśă surdomută cunoscută sub numele de *Die schwarze Mine* (mina cea neagră) care părăsise bucătăria în *neglijé* pentru ca sĕ se ducă sĕ se rĕcorescă la rĕcórea noptii.

Una din ultimele arătărĭ ale *Damei Albe* în Europa centrală a fostŭ în 1873, în Viena. Presinţa reală a *Damei Albe* în forma unei fantome fù ér pusă în discuţiă. P'atuncĭ, într'adevĕrŭ, umbla sgomotulŭ că sentinela care vĕḑu fantoma asta incercă efectulŭ baionetei asupra formei albe. A doua ḑi după arătare se şoptea în palatulŭ imperialŭ, că cineva fusese rănitŭ misteriosŭ în nóptea trecută, şi adevĕrulŭ este că fantoma albă era o damă care ţinea de casa împĕrătesei.

Cu tótă tăcerea observată de foile germane în privinţa arătării Damei Albe, legenda îşĭ vede de drumŭ şi se ḑice că alŭ patrulea centenarŭ alŭ arătării *Damei Albe* va fi însemnatŭ prin vre-unŭ evenimentŭ de gravă importanţă pentru ursita Hohenzollernilorŭ.

(„România Liberă".)

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 1 Decemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	105 50
Rentă de hârtiă 5%	94.45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	129 50
Bonurĭ rurale ungare	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	124 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	125.20
Renta de hârtiă austriacă	84 20
Renta de arg. austr.	84 85
Renta de aurŭ austr.	125 20
Losurile din 1860	139—
Acţiunile băncel austro-ungare	885 —
Act. băncel de creditŭ ung.	305.—
Act. băncel de creditŭ austr.	298.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.96
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.80
Londra 10 Livres sterlinge	126.05

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 2 Decemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vĕnd.	8.46
Argint românesc	»	8.40	»	8.42
Napoleon-d'orĭ	»	9.93	»	9.96
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.27	»	10.30
Galbenĭ	»	5.91	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa micĭ	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2 18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.55	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Clusiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezŏ-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.23
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mezŏ-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Cluşiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.(0	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	—
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 (9	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8.55	9.:8	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6.4?
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.